

Управління культури, національностей релігій та туризму
Хмельницької облдержадміністрації
Хмельницька обласна універсальна наукова
бібліотека ім. М.Островського

**Науково-дослідна робота
в бібліотеках Хмельниччини
2012
Вип. 8**

Хмельницький
2013

78.34(4УКР-4ХМЕ)751.2

НЗ4

Науково-дослідна робота в бібліотеках Хмельниччини.
Вип. 8. / Хмельниц. ОУНБ ім. М.Островського. –
Хмельницький, 2013. – 24 с.

Видання висвітлює результати науково-дослідної роботи колективу обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Островського та бібліотека області протягом 2012 року.

Друкується за рішенням науково-редакційної ради Хмельницької ОУНБ ім. М.Островського, протокол № 11 від 20.11.2013 р.

Укладач: *Поліщук Н.П.*

Рецензент: *Маковська В.В.*

Науковий редактор: *Синиця Н.М.*

Вступ

Сьогодні науково-дослідна робота відіграє важливу роль у роботі бібліотек. Бібліотеки Хмельниччини не є виключенням. Вони все частіше намагаються проводити власні дослідження, для того щоб проаналізувати діяльність бібліотек, вивчити запити сучасних користувачів.

Протягом року бібліотеки області взяли участь у таких дослідженнях, як:

- всеукраїнському вивченні «Стан забезпечення сільського населення України публічними бібліотеками» (див. дод. № 1 ст. 20);
- всеукраїнському дослідженні «Незадоволений читацький попит на вітчизняну книжкову продукцію у публічних бібліотеках України»;
- загальнообласній локальній розвідці «Бібліотеки та захист суспільної моралі»;
- загальнообласному опитуванні «Події 75-літньої давності: історія в сучасності»;
- регіональній розвідці «Аналіз інтернет сторінок бібліотек області»;
- регіональній розвідці «Інтереси і захоплення молодого бібліотекаря»;
- анкетуванні «Користувач бібліотеки та його обізнаність з питань історії, культури, європейських країн, шляхів європейської інтеграції України».



**«Незадоволений читацький попит на
вітчизняну книжкову продукцію у публічних
бібліотеках України»
(всеукраїнське дослідження)**

У дослідженні взяли участь: ХОУНБ ім. М.Островського, 3 ЦРБ та по 3 бібліотеки-філії, 2 ЦМБ та 2 бібліотеки-філії, а саме:

- Городоцька ЦРБ і 3 бібліотеки-філії сіл Лісоводи, Велика Яромирка, Чорниводи;
- Віньковецька ЦРБ і 3 бібліотеки-філії сіл Адамівка, Дашківці, Охрімівці;
- Шепетівська ЦРБ і 3 бібліотеки-філії сіл Судилків, Пліщин, Михайлючка;
- ЦМБ м. Кам'янець-Подільський;
- ЦБМ м. Нетішин та 2 бібліотеки-філії, Нетішинська міська бібліотека для дітей, Нетішинська бібліотека для юнацтва.

Протягом останніх років відбулися зміни і в структурі читацького попиту:

- підвищився попит на художні твори сучасних українських авторів І. Роздобудько, М. Матіос, О. Забужко, В. Яворівського, М. і В. Дяченків, В. Шевчука та ін;
- із галузевої літератури читачів найбільше цікавлять теми: журналістика, туризм, реабілітація в спорті, управління вищою освітою, педагогічний менеджмент, трансформація економіки в усі виробничі процеси, розробки нових енергозберігаючих технологій з економічною вигодою, нанотехнології.

Завдяки Державній програмі розвитку і функціонування української мови на 2004–2010 роки, фонди бібліотек поповнились актуальною галузевою і художньою літературою, що сприяло повнішому задоволенню читацького попиту.

Як наслідок – зменшилась кількість відмовлень на твори сучасних українських авторів, а фонд зарубіжної літератури поповнився такими творами: «Три товариші» Є. М. Ремарк, «Собор Паризької богоматері» В. Гюго, «Гарі Поттер» Дж. К. Ролінг, «Парфумер» П. Зюскінд, «Танцюй, танцюй, танцюй» Х. Муракамі та ін. в перекладі на українську мову. Із галузевої літератури досить вдалим надходженням можна назвати книги «Основи підприємництва» З. Варналій, «Історія України: сучасне бачення» В. Ф. Остафійчук, «Енциклопедія сучасної України», «Історія українського козацтва: нариси в 2-х томах», «Екологічна енциклопедія» тощо.



«Бібліотеки та захист суспільної моралі» (загальнообласна локальна розвідка)

☉ *Метою було:* отримати розширену соціологічну інформацію щодо обізнаності користувачами бібліотек та самих бібліотекарів правових основ захисту суспільства від розповсюдження продукції, що негативно впливає на суспільну мораль, та запобігти розповсюдженню продукції даної тематики.

☉ *Завданням анкетування було визначити:* визначити стан обізнаності користувачів та бібліотекарів області щодо законодавства України Про захист суспільної моралі, а також щодо захисту неповнолітніх від негативного впливу продукції сексуального чи еротичного характеру, її розповсюдження, та відповідальності за порушення; межі суспільної моралі в розумінні користувачів та працівників бібліотек.

☉ *Об'єктом дослідження були* користувачі ОУНБ ім. М. Островського та ЦРБ і ЦМБ області, система бібліотечного обслуговування.

☉ *Предметом дослідження були* читацькі потреби та ступінь їх задоволення інформаційними ресурсами, їх думки, оцінки, пропозиції.

☉ *Практична новизна полягає* у розробці рекомендацій, у висновках і узагальненнях, які направлені на задоволення інформаційних потреб користувачів.

У дослідженні взяло участь **485** користувачів бібліотек області. Дослідження засвідчує що користувачі бібліотек та бібліотекарі вважають, що загальний стан моральності в нашому суспільстві є незадовільним. Україна є демократичною державою. А в демократичній державі моральні цінності є життєвими орієнтирами людини. Саме мораль визначає цілі, методи й характер нашого суспільства, а тому бібліотеки завжди будуть дотримуватися і популяризувати загальноприйняті норми моралі.

Бібліотека є культурно-освітнім, просвітницьким, інформаційним центром, що надає своїм користувачам оперативний доступ до знань та інформації в усіх формах. Обслуговування в бібліотеці здійснюється на основі рівного доступу для всіх людей, незалежно від віку, раси, статі, віросповідань, національності, мови або соціального статусу.

Працівники бібліотек дотримуються державної політики у сфері захисту суспільної моралі та не допускають розповсюдження в стінах бібліотек реклами та пропаганди в електронних та друкованих засобах інформації, що стосується культури насильства, жорстокості та поширення порнографії, продукції, яка пропагує війну, національну та релігійну ворожнечу, принижує або ображає націю чи особистість за національною ознакою, неповагу до національних і релігійних святинь.

При обслуговуванні користувачів фахівці бібліотек дотримуються системи етичних норм, правил поведінки, що склалася в суспільстві на основі традиційних духовних і культурних цінностей. Сприяють підтримці розвитку національної культури, мови, пропагують кращі зразки вітчизняної та світової літератури. Через низку соціокультурних заходів сприяють утвердженню здорового способу життя, вихованню у підростаючого покоління добра, честі, гідності, утвердження громадського обов'язку, совісті і справедливості.

Постійні користувачі також відмічають високу моральність соціокультурних заходів що проходять в бібліотеці, а також відповідальність працівників при комплектуванні фондів

друкованими виданнями та при наданні користувачам вільного доступу до ресурсів Інтернету. Але в повсякденному житті жителі громад продовжують спостерігати наявність і друкованої продукції, і телепередач, які пропагують національну і релігійну ворожнечу, ксенофобію, нецензурну лексику. Всі опитані користувачі відзначили, що хотіли б більше дізнатися про законодавчі матеріали що стосуються захисту суспільної моралі.

На заняттях по підвищенню кваліфікації працівників бібліотек області потрібно проводити навчання, консультації щодо дотримання та роз'яснення вимог законодавства про захист суспільної моралі та принципів, за якими здійснюється захист суспільної моралі. Це – верховенство права, повага до прав, свобод, честі та гідності людини, заборона цензури, невтручання держави у діяльність ЗМІ та суб'єктів підприємницької діяльності, суспільний діалог між державою та ЗМІ, повага до прав споживачів та ін.



«Події 75 літньої давності: історія в сучасності» (опитування)

Опитування проводилось у рамках конкурсу на кращу нетрадиційну книжкову виставку, в якому взяли участь 67 респондентів.

☉ *Метою опитування було:*

отримання розширеної соціологічної інформації щодо обізнаності користувачами бібліотек та самих бібліотекарів питань історії рідного краю.

☉ *Завданням анкетування було:*

визначити стан обізнаності користувачів та бібліотекарів області щодо питань історії рідного краю.

☉ *Об'єктом дослідження були користувачі ЦРБ і ЦМБ області, система бібліотечного обслуговування.*

У дослідженні взяло участь **67** користувачів бібліотек області.

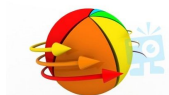
Всі **100 %** респондентів знали що Кам'янець-Подільська (Хмельницька) область була утворена 22 вересня 1937 року. Також усі **100 %** респондентів відповіли що у 1954 році місто

Проскурів було перейменовано у місто Хмельницький. Але нажаль не всі знають що сучасна Хмельницька область має 20 районів, а не 16 як більшість з них відповіли.

Серед письменників з творчістю яких Хмельниччини знайомі добре, вказують: Василь Горбатюк, Броніслав Гришук, Микола Магера, Микола Мачківський, Анатолій Ненцінський, Микола Федунець, Григорій Храпач, Мар'ян Красуцький, Іванна Василевська, Петро Ящук, Віталій Мацько, Ольга Ткач, Ростислав Балема, Оксана Радущинська, Ніна Шмурикова, Віталій Нечитайло, Іван Іов, Василь Баженов, Людмила Савчук, Марія Бабенко, Василь Кравчук, Кульбовський, Микола Островський.

На запитання: «Яка переможна битва під час національно-визвольної війни 1648-1654 рр. відбулася на території сучасної Хмельниччини?» респонденти відповіли:

- Битва під Пилявцями відповіли – 98,5 % респондентів.



«Аналіз інтернет сторінок бібліотек області»

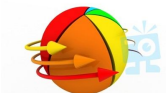
(регіональна розвідка)

Під час розвідки проаналізовано наявність у бібліотеках області (та участь їх працівників): сайтів, блогів, сторінок у соціальних мережах. Складено наступний список: **«Бібліотеки та бібліотекарі Хмельниччини в електронному середовищі»**, який також увійшов до методично-практичних рекомендацій **«Давайте розповімо про себе: рекламна діяльність публічної бібліотеки»**. Вивчались усі інтернет-сторінки, і визначалась краща бібліотека і працівники, які найактивніше використовують мережу Інтернет для розширення своїх знань, навичок, популяризації своєї діяльності та поширення нових ідей у бібліотечній справі.

Найкращим визнано сайт Хмельницької міської бібліотечної системи, зокрема роботу працівників: Козицької Т. М. та Сінькової С.В., вони є найбільш активними учасниками мережі Фейсбук.

А також свою бібліотечну діяльність досить широко висвітлюють у соціальних мережах:

- ➡ Валентина Бурячинська (Куражинська сільська бібліотека Новоушицького р-ну);
- ➡ Ірина Дубенюк (Понінська міська бібліотека Полонського р-ну);
- ➡ Оксана Ткачук (Яснозірська сільська бібліотека Віньковецького р-ну);
- ➡ Валентина Савицька (Зіньківська сільська бібліотека Віньковецького р-ну);
- ➡ Марина Жук (Віньковецька РБ);
- ➡ Валентина Грабарчук (Грицівська міська бібліотека Шепетівського р-ну).



«Інтереси і захоплення молодого бібліотекаря» (регіональна розвідка)

У дослідженні взяли участь респонденти віком від 22 до 37 років. 90,4 % з них мають вищу освіту, 4,8 % – середню спеціальну і 4,8 % – бакалавра. Стаж роботи у бібліотеці яких від 1 року до 12 років.

Майже половина 28,6 % опитаних відповіли, що обрали професію бібліотекаря за особистим бажанням. Що свідчить про те що працівники люблять свою професію, і це видно з їх професійної майстерності. Та були серед них і такі, що причиною вказали збіг обставин 42,8 %. Але не дивлячись на це, своєю ділянкою роботи задоволені 52,4 % опитаних. Змінити професію виникало бажання лише у 19 % респондентів. Причиною цього вони вказували малу заробітну плату.

Серед знань та навичок, що найбільш важливі для професіонала бібліотечної справи працівники бібліотеки відзначили у порядку значущості:

- досконале знання свого напрямку діяльності;
- аналітичні знання прогностичних методів;
- дослідницькі, соціологічні;
- педагогічні, психологічні;

- технологічні (знання комп'ютера, формування баз даних, знання іноземних мов);
- знання профілю комплектування бібліотеки та складу читачів;
- комунікативні.

Серед рис характеру вважають найбільш значущими у професійній діяльності:

- творчу активність;
- культуру спілкування;
- цілеспрямованість;
- конструктивне мислення;
- високий рівень ерудиції;
- інтелігентність;
- тактовність;
- ініціативність.

Своїми найбільш розвиненими якостями вважають:

- творча активність;
- культура спілкування;
- тактовність;
- цілеспрямованість;
- ініціативність;
- інтелігентність;
- конструктивне мислення;
- високий рівень ерудиції.

Що стосується поповнення професійних знань, то потребу у їх поповненні відчують 47, 6 % опитаних, на що слід звернути особливу увагу.

Серед актуальних проблем, тем, з яких працівникам бракує інформації, вони вказали:

- нове в бібліотечній сфері;
- нові мови програмування;
- розробка сайтів, ремонт ПК;
- питання законодавства;
- електронне забезпечення та обслуговування;
- автоматизація бібліотечних процесів;
- інноваційні форми масової роботи;

- нові технології в бібліотечній діяльності.

Лише 9,5 % респондентів готові підвищувати професійний рівень за власні кошти. Основними джерелами інформування з професійних питань для респондентів стали такі джерела:

- поради колег;
- участь у семінарах, нарадах.

На жаль не дивлячись на те що, бібліотекарі відчувають потребу у поповненні професійних знань, вони дуже мало витрачають часу на ознайомлення з професійною літературою – 38,1 % опитаних, витрачають до години на тиждень. 23,8 % опитаних витрачають 3-5 годин на тиждень.

Серед професійних видань, які респонденти прочитали останнім часом:

- ⊕ Бібліотечну планету читають – 19 % респондентів;
- ⊕ Вісник книжкової палати - 9,5 %;
- ⊕ Бібліотечний вісник - 4,8 %;
- ⊕ Бібліотеку - 4,8 %;
- ⊕ Бібліотечний форум - 4,8 %;
- ⊕ Бібліотекознавство - 4,8 %;
- ⊕ Шкільну бібліотеку - 4,8 %;
- ⊕ Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського 4,8 %.

Професійні видання читають також працівники відділу автоматизації:

- ⊕ Короткий довідник з інформатики Корнєєва - 4,8 %;
- ⊕ HTML короткий довідник - 4,8 %;
- ⊕ СНІР; Домашній ПК - 4,8 %.

Деякі респонденти переглядають різні ресурси по своєму напрямку бібліотечної діяльності:

- ⊕ Методичні видання - 4,8 % респондент;
- ⊕ Положення - 4,8 %;
- ⊕ Інтернет сайти - 9,5 %.

Найбільш корисними для себе формами підвищення кваліфікації респонденти вважають:

- ✚ семінари;
- ✚ консультації;
- ✚ практикуми.



***«Користувач бібліотеки та його
обізнаність з питань історії, культури, європейських
країн, шляхів європейської інтеграції України»
(анкетування)***

Президентом та урядом України проголошений пріоритетний курс на Європейську інтеграцію, але відкритим залишається питання залучення широких верств населення до процесу «взаємного відкриття» (економічного, культурного, соціального) між Україною та іншими Європейськими державами. З метою розширення доступу до інформації з питань Європейської інтеграції України та життя ЄС на базі Хмельницької обласної наукової універсальної бібліотеки імені Миколи Островського створено центр європейської інформації (ЦЄІ).

Діяльність ЦЄІ у місті Хмельницькому відбувається за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Основним завданням центру є розширення доступу користувачів бібліотеки, жителів м. Хмельницького та Хмельницької області до інформації про різні сфери життя ЄС та процесу європейської інтеграції України. Цільова група – широкі верстви населення міста та області, в першу чергу молодь.

Центр забезпечує доступ користувачів до інформаційних ресурсів та електронних баз даних матеріалів щодо інституції ЄС, економіки, політики, освітніх та культурних процесів країн – членів ЄС та кандидатів. ЦЄІ надає телефонні консультації з питань євроінтеграції; здійснює моніторинг євроінтеграційних процесів на Хмельниччині та в Україні, на веб-сторінці ЦЄІ.

Користувачі бібліотеки мають можливість безкоштовного доступу до інформаційних ресурсів ЦЄІ. Інформацію з питань Євроінтеграції України, ЄС вони отримують у вигляді

друкованих та електронних джерел, діє попередній запис користувачів.

Постійно проводиться консультування тих, хто безпосередньо звернувся з запитом чи у режимі «Віртуальна довідка».

Для оцінювання роботи з метою обізнаності користувачів з питань європейських політик, працівники бібліотеки періодично проводять опитування (анкетування) користувачів ОУНБ.

Так було проведено анкетування на тему: «Користувач бібліотеки та його обізнаність з питань історії, культури, європейських країн, шляхів європейської інтеграції України».

У анкетуванні взяли участь **45** користувачів бібліотеки, зокрема молодь, студенти вузів, учні старших класів.

Метою дослідження стало вивчення поглядів користувачів та зацікавленість в отриманні інформації про Європейський Союз.

Як видно з перших трьох питань анкети рівень загальних знань респондентів про Європейський Союз є дуже низьким, тільки третина респондентів могли пояснити що таке Європейський Союз. Лише **33,3 %** респондентів знали скільки саме країн входить до ЄС, але все таки жодна особа не змогла правильно назвати самі країни, які є членами Європейського Союзу. Вступ України до Євро Союзу підтримують **46,7 %** респондентів, а не підтримують **35,5 %** пояснюючи це тим що збільшиться залежність України від Заходу; виникнуть ускладнення у стосунках з Росією; погіршиться матеріальне становища населення країни. **17,8 %** респондентів не змогли відповісти на запитання, аргументуючи це тим що не володіють достатньою інформацією з цього питання.

73,3 % опитаних хотіли б стати студентом європейського вузу. Серед країн Європейського Союзу в яких би вони хотіли навчатись: на першому місці Польща далі йдуть Франція, Германія, Фінляндія, Італія, Данія, Швеція, Великобританія, Чехія.

Серед письменників класиків, які відомі респондентам найбільш відомим виявився Уільям Шекспір, на другому місці Гі де Мопасан, далі йдуть Джейн Остін, Віктор Гюго, Ернест

Теодор Амадей Гофман, а також Ганс Христіан Андерсен, Мігель де Сервантес Сааверда, Гюстав Флобер.

Для поліпшення обізнаності з європейських проблем користувачі очікують від бібліотеки:

- отримати корисну інформацію;
- цікавих масових заходів;
- наявність широкого кола видань для поглибленого вивчення.



Соціологічні дослідження в бібліотеках області

У 2012 році на абонементі «Юність» **Волочиською ЦБС** було проведено *анкетування* на тему: **«Комп'ютер або книга»**. Метою якого було з'ясувати, чи дійсно книга вже відслужила людству. І чи відтіснили книгу на друге місце комп'ютер і різноманітні технології.

Всього у дослідженні взяло участь – **24** респонденти. З них: 20 жінок та 4 чоловіки. Всі респонденти віком від 16 до 22 років.

Результати опитування показали, що крім районної бібліотеки, молодь користується ще міською, шкільною та зрідка домашньою бібліотеками.

До бібліотеки користувачі звертаються за літературою по шкільній програмі, або потрібно знайти конкретний документ, або знайомляться з новою літературою та користуються послугами Інтернету.

Респонденти вважають комп'ютер невід'ємним атрибутом сучасного життя. Майже усі мають вдома Інтернет.

Найбільш поширеною метою звернення до Інтернету є пошук інформації для навчання, пошук рефератів, музики, кіно та текстів для читання.

Є й такі респонденти, що не мають потреби користуватися комп'ютером, звикли працювати з традиційними друкованими джерелами.

Приємно, що переважна більшість респондентів впевнено відповіли «ні» на запитання: *«Чи дійсно вже книга відслужила*

людству?» і «Чи замінить комп'ютер книгу, витіснивши її на останнє місце?».

Отже, дослідження показало що інтерес до книги і бібліотеки не згас. А оперативне і повноцінне забезпечення інформаційних потреб користувачів може бути здійснено і книгою, і комп'ютером при їх тісній співпраці.

Також з метою вивчення пріоритетів читання користувачів та визначення перспективних напрямків передплати на 2013 рік було проведено експрес-опитування **«Країні періодичні видання 2012 р.»** Всього опитано **200** респондентів.

Дослідження показали, що читання періодичних видань займає значне місце в житті респондентів. Так 1-2 рази в тиждень періодичні видання читають 50 % респондентів, 29 % - читають кожного дня, 18 % – 1-2 рази в місяць, майже не читають – 3 %.

Читання періодичних видань посідає перше місце у 51 % респондентів, другорядне – у 45 %. 4 % – повністю перейшли на Інтернет.

Оскільки передплата періодичних видань річ дороговартісна, то найбільше респондентів 33 % читають в бібліотеці, 32 % – в бібліотеці та передплачують видання до дому, 22 % – читають власну передплату і лише 13 % – купують.

Респонденти переважно читають періодичні видання для власного задоволення – 41 %, розширення кругозору – 39 %, самоосвіти – 16 % і лише 4 % використовують періодичні видання для навчання.

Використовуючи періодичні видання для самоосвіти респонденти надають перевагу виданням: «Педагогічна газета», «Початкова освіта», «Шкільна бібліотека», «Позакласний час», «Дивослово», «Країна знань».

Для розширення кругозору: «Урядовий кур'єр», «Голос України», «Україна молода», «Газета по-українськи», «Експрес», «Фанти» та інші.

Для власного задоволення: «Добрий господар», «Дім. Сад. Город», «Квіти України», «Земля годувальниця», «Лиза», «Отдохни», «Сімейна газета», «Порадниця» та багато інших.

Кращими українськими газетами на думку наших респондентів є: «Експрес», «Газета по-українськи», «Добрий господар», «Високий замок», «Урядовий кур'єр», «Сімейна газета», «Порадниця».

Найкращими українськими журналами респондентами визнано такі видання: «Жінка», «Дім. Сад. Город», «Домашня кухня», «Добрий лікар», «Натали».

Так як в середньому на одну сільську бібліотеку надходить 4-5 назв газет та 2-3 назви журналів, то наявний перелік періодичних видань не задовольняє 18 % респондентів, не зовсім задовольняє 50 % і задовольняє 32 %.

Користувачі деяких сільських бібліотек хотіли б бачити в бібліотеці такі газети та журнали: «Добрий господар», «Жінка», «Перець», «Чарівний бісер», «Життєві історії», «Караван», «Дніпро», «Зелена планета», «Українська вишивка», «Натали», «Лиза», «Пасіка», «Порадник господаря», «Вокруг света», «Економіка України», «Економіка. Фінанси. Право», «Країна знань», «Юний моделіст-конструктор», «Чумацький шлях», «Український історичний журнал», «Берегиня», «Здоров'я і сила» та багато інших. На думку користувачів у бібліотеках мало періодичних видань для дітей та юнацтва. Молодь потребує таких видань як: «Сериал», «СооІ», «Молоко», «Екстрім», «Мы», «Країна знань», «С тобой», «Ровесник».

У книгозбірнях Старокостянтинівської ЦБС проводилось експрес-опитування *«Книга і комп'ютер: суперники чи союзники»*, щодо виявлення місця і ролі книги та сучасних інформаційних технологій в житті сучасної людини, динаміки читання та вивчення інтересів користувачів різних вікових категорій.

У опитуванні взяли участь **982** користувачів бібліотек району. Опитування проводилось у бібліотеках системи протягом двох тижнів.

Аналіз анкет показав, що 91 % респондентів – це старшокласники та студенти, 7 % – освітяни, фахівці в галузі культури та 2 % пенсіонери.

98,6 % респондентів полюбляють читати. І мотиви їх звернення до бібліотек різноманітні:

- отримання книг необхідних для навчання – 41 %;
- пошук необхідної інформації – 29 %;
- пошук рефератів – 17 %;
- ознайомлення з новими надходженнями – 5 %;
- написання контрольних робіт – 2 %;
- інше – 6 %.

97,2 % респондентів мають навички роботи з комп'ютером.

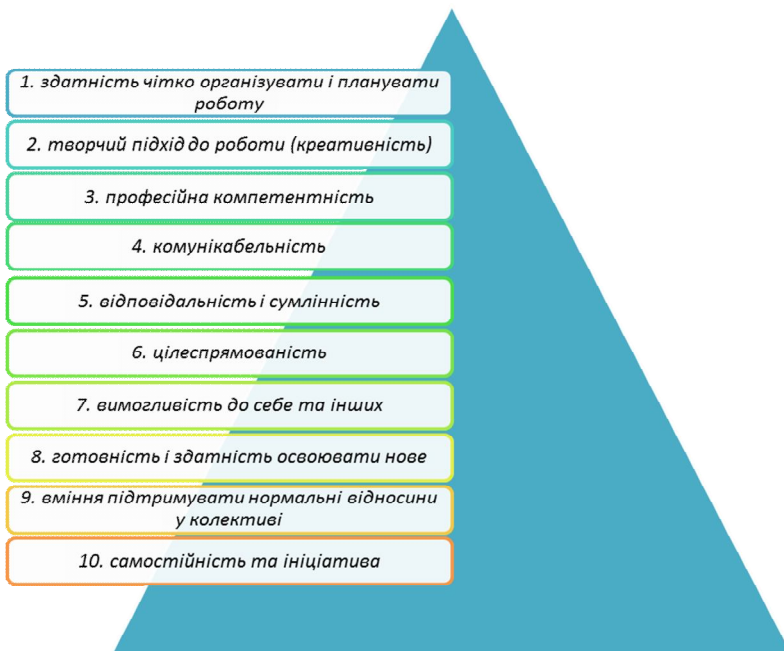
Фактично для 52 % респондентів Інтернет є далеко не єдине джерело інформації, 48 % читачів користуються електронними засобами в основному вдома.

72 % респондентів впевнено відповіли «ні» на запитання «*Чи замінить комп'ютер книгу або електронна книга – друковану?*».

Працівниками **Ярмолинецької ЦБС** проведено *районне соціологічне дослідження «Працівник бібліотеки: погляд у майбутнє»*.

У дослідженні взяли участь **33** респонденти. 24 % респондентів пішли працювати у бібліотеку, тому що люблять спілкування з людьми, 21 % через те що люблять читати книги, інші з різних причин, або за порадою батьків, або так склались обставини та інше.

Під час дослідження респондентам потрібно було вказати риси, які на їх думку повинні бути притаманні справжнім бібліотекарям. Найбільше відмітили такі риси: «професійна компетентність» – 12 %, «здатність чітко організувати і планувати роботу» – 12 %, 6 % респондентів відмітили «творчий підхід до роботи», «відповідальність і сумлінність», «вміння підтримувати нормальні відносини у колективі», «готовність і здатність створювати нове» та «вимогливість до себе та інших».



Мал. № 1. «Думка респондентів, щодо рис притаманних бібліотекарям»

Також проаналізовано відповіді респондентів, щодо труднощів, які у них виникають під час роботи. 54 % вказали що найбільш складною для них є робота з каталогами та складання бібліографічних списків, покажчиків; 27 % опитаних вважають найскладнішою роботу з електронними ресурсами бібліотеки; організація культурно-масової та виставкової роботи, публічні виступи викликають труднощі у 18 % респондентів; 15 % опитаних вважають складною роботу з документацією; 6 % – важко дається спілкування з читачами та виконання довідок.

Не дивлячись на всі труднощі у роботі, все-таки 72 % задоволені своєю роботою.

38 % респондентів мріють про зміну інтер'єру та іміджу своєї книгозбірні, а також 14 % про розвиток автоматизованих бібліотечних процесів.

81 % не бажають змінювати місце своєї роботи, а 9 % все ж таки замислювались над цим питанням.

Тому у наступному році на перше місце необхідно поставити підвищення кваліфікації працівників з питань:

- організації довідково-бібліографічної та інформаційної діяльності;
- освоєння нових інформаційних технологій, підвищення комп'ютерної грамотності;
- написання та впровадження проєктів.

У бібліотеках **Хмельницької МЦБС** було проаналізовано запити читачів щодо української літератури з метою вивчення їх потреб та подальшого комплектування програмними книгами. Було опитано понад **300** користувачів.

Під час опитування було встановлено, що читачі бібліотек люблять читати українською мовою. Більша частина респондентів надає перевагу читанню творів українських класиків: Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки тощо. Половина респондентів вказали, що до шкільної програми потрібно включити твори сучасних українських авторів, але серед них не було жодного прізвища місцевих авторів, що вказує на низьку обізнаність користувачів з їх творчістю. На думку респондентів твір «Кобзар» Т. Шевченка має прочитати кожен.

80 % респондентів вважають, що більшість бібліотек міста не забезпечені періодичними виданнями в повній мірі;

Лише 10 % декілька респондентів брали участь в конкурсах серед учнівської молоді з визначення найкращих поетичних та прозаїчних творів.

З отриманих результатів можна дійти висновку, що бібліотеки міста Хмельницького мають посилити роботу з проведення соціокультурних заходів щодо популяризації діяльності українських історичних діячів, творчості митців, письменників України та особливо рідного міста. Організувати конкурси для розвитку молодих талантів та популяризації українських творів.

Додаток №1. Таблиця: «Стан забезпечення сільського населення Хмельницьких публічними бібліотеками».

Район, місто обласного значення	Назва міської (сільської, селищної) ради (кількість)	Назва села, селища (кількість)	Кількість населення, осіб	У т.ч. до 15 років, осіб	Навантаження публічної бібліотеки (0,1,2...)	У складі ЦБС (кількість)	Фонд, всього, прим.	У наявності у 2005-2011 рр., прим.	Передача за роками, кількість нав.		Фінанс. стан приміщення (корисна площа, ремонту, аварійний)	Навантаження		Форми названого нестационарного біблі. обслуговування		Відстань до найбільш близької СБ, у км (у разі відсутності будівель форм біблі. обслуговування)
									2010	2011		опалення	освітлення	к-сть біблі. пунктів	інші (назва)	
Білопільський район	25	72	20715	3228	36	36	168805	21596	184	170	норм.-30; ремонт-6.	36 мають освітлення,	12	22-книгозбирання,	9км.	
Вінницький район	18	35	21674	3090	28	28	265497	37152	251	188	норм.-28.	28 мають освітлення,	0	книгозбирання; 1-клуб-бібліотека.	0	
Волочиський район	41	86	32870	4164	44	44	327289	30977	300	304	норм.-26; ремонт-17; авар.-1.	42 мають освітлення; 30 не опалюється,	3	книгозбирання; 2-клуб-бібліотека.	73км.	
Городищенський район	28	72	31691	4452	41	41	427266	19710	272	288	норм.-36; ремонт-31; авар.-3.	41 мають освітлення,	6	книгозбирання,	57,5 км.	
Давидківський район	28	59	19032	2339	34	34	212582	21670	196	191	норм.-31; ремонт-3.	34 мають освітлення,	12	книгозбирання	0	
Дніпровський район	46	83	43976	6464	43	43 не в ЦБС	421247	35875	823	498	норм.-43.	42 мають освітлення; 1 не опалюється,	3	книгозбирання на 4-бібліотеки на вул.Засадки; 2-бібліотеки-клуб; 1-пункт видачі.	51км.	
Ізяславський район	29	92	20225	4266	35	35 не в ЦБС	180686	21764	99	104	норм.-19; ремонт-15; авар.-1.	18 опалюється; 16 не опалюється; 1 опалюється, 1 пічне.	1	книгозбирання; 10-клуб-бібліотека.	51км.	
Кам'янець-Подільський район	43	121	68567	6373	82	82	730843	34837	1637	1265	норм.-69; ремонт-13.	81 мають освітлення; 1 не має опалення,	29	5-клуб-бібліотека.	35км.	
Козятинський район	36	91	32289	3950	42	42 не в ЦБС	510521	33034	295	260	норм.-42.	21 опалюється; 21 не опалюється,	23	книгозбирання; 3-клуб-бібліотека.	0	

Летический район	20	56	18992	2464	30	30	204967	18254	186	186	норм.-26; ремонт-4.	19 опалюются;11 не опалюются.	29 мають освітлення.	10	7- книгошениа	50км.
Новорудничий район	21	56	17228	1638	30	30	186322	21484	62	62	норм.-30.	20 опалюється; 10 не опалюється.	30 мають освітлення.	4	книгошениа; 5-клуб; библиотека	52,3км.
Полонский район	18	43	17336	2668	19	19	182736	18620	109	109	норм.-14; 7- ремонт.	3 опалюються; 16 не опалюється.	19 мають освітлення.	2	3-б-бл.перас.	55,5км.
Савулский район	36	79	31899	4950	47	47	397282	36547	61	61	норм.-46; 1- ремонт.	25 опалюються; 22 не опалюється.	47 мають освітлення.	6	21- книгошениа	24,5км.
Старокостинский район	31	97	32745	4725	40	40	245710	13200	92	127	норм.-33; ремонт-6; авар. -1.	8 опалюються; 32 не опалюється.	39 мають освітлення; 1 не має освітлення.	20	25- книгошениа; 5-клуб; библиотека	28,5км.
Старосинавский район	17	44	15548	2362	20	20	150028	10751	99	99	норм.-20	16 опалюються; 4 не опалюється.	20 мають освітлення.	0	10-клуб- библиотека.	56км.
Тернопольский район	22	50	20993	3253	36	36	319269	21951	200	200	норм.-26; ремонт -10.	35 опалюються; 1 не опалюється.	34 мають освітлення; 2 не мають освітлення.	4	10- книгошениа.	0
Хмельницкий район	38	78	51801	8150	49	49	468214	41387	2843	2843	норм.-41; ремонт-7; авар-1.	14 опалюються; 35 не опалюється.	48 мають освітлення; 1 не має освітлення.	9	0	68
Червоноцкий район	34	66	36150	3452	45	45	439566	25917	90	219	норм.-45.	3 опалюються; 42 не опалюється.	45 мають освітлення.	13	7- книгошениа	0
Шепетский район	23	67	32224	5036	36	36	356181	22779	404	404	норм.-28; ремонт-8.	13 опалюються; 23 не опалюється.	36 мають освітлення.	16	16- книгошениа.	1,4км.
Ярошинецкий район	29	59	24219	2989	34	34	320607	21666	171	171	норм.-31; ремонт-3.	14 опалюються; 20 не опалюється.	34 мають освітлення.	6	6- книгошениа; 1-клуб; библиотека.	24,5км.

Зміст

Вступ	3
<i>«Незадоволений читацький попит на вітчизняну книжкову продукцію у публічних бібліотеках України» (всеукраїнське дослідження)</i>	4
<i>«Бібліотеки та захист суспільної моралі» (загальнообласна локальна розвідка)</i>	5
<i>«Події 75 літньої давності: історія в сучасності» (опитування)</i>	7
<i>«Аналіз інтернет сторінок бібліотек області» (регіональна розвідка)</i>	8
<i>«Інтереси і захоплення молодого бібліотекаря» (регіональна розвідка)</i>	10
<i>«Користувач бібліотеки та його обізнаність з питань історії, культури, європейських країн, шляхів європейської інтеграції України» (анкетування)</i>	12
<i>Соціологічні дослідження в бібліотеках області</i>	14
<i>Додаток № 1 Таблиця: «Стану забезпечення сільського населення України публічними бібліотеками»</i>	20

Для нотаток

Науково-аналітичне видання

**Науково-дослідна робота в бібліотеках
Хмельниччини
2012**

Вип. 8.

Відповідальна за випуск:
Н.М.Синиця

Укладач:
Н.П. Поліщук

Комп'ютерна верстка, правка, редагування:
Поліщук Н.П., Дорош В.Ю.

Підписано до друку _____ Формат _____
Папір офсетний. Гарнітура Cambria.
Друк різнографією. Наклад _____ прим.